

FELJTONI

ISPIS

Kršćanstvo u budućnosti Hrvatske: Može li vjera još oblikovati nacionalnu viziju? (9/9)

FOTO: DOM MOLITVE SB // VATRA SEMINAR

ZAGREB (JKA) 28.11.2025. / 21:05

Serijal „Kršćanstvo u Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante Mateša donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

Od čuvarice identiteta do nositelja vizije

Kršćanstvo na hrvatskim prostorima – od ranokršćanskih korijena i borbe za opstanak, do suvremenog procvata laičkog apolostolata – predstavlja tisućljetni kontinuitet koji je neizostavan za razumijevanje nacionalnog identiteta (usp. Sršen, 2014., str. 209–211). U svjetlu te povijesne i aktualne uloge, nameće se ključno pitanje: Kakva je uloga vjere u budućnosti Hrvatske?

Višestoljetna funkcija Katoličke Crkve kao čuvarice nacionalnog identiteta i kulturnog supstrata, posebno snažna tijekom turbulentnih razdoblja (osmanske invazije, komunistička vladavina...), u bitnome je ispunjena uspostavom neovisne, demokratske države. Međutim, ulazak u „zrelo“ suvremeno, pluralno i sekularno društvo zahtijeva temeljnu redefiniciju modela utjecaja (usp. Casanova, 1994, str. 215). Njezina sposobnost oblikovanja buduće nacionalne vizije više neće biti diktirana ustavnim položajem, formalnim političkim savezima, ni društvenim monopolom (usp. Škrlec, 2020, 518). Ovisnost će biti isključivo o snazi autentičnog svjedočenja vjere i njezinom kapacitetu da ponudi uvjerljiv duhovni i moralni kompas (usp. *Iuvenescit Ecclesia*, br. 16).

Sekularizacija, pluralizam i novi izazovi utjecaja

Hrvatsko društvo, unatoč visokom postotku deklariranih katolika, slijedi europske civilizacijske trendove (usp. Štuhec, 2014, 11). Sekularizacija se ovdje očituje prvenstveno kao dezorijentacija u praksi, a manje kao anti-teistički ili agresivni pokret. Društvene promjene donose individualizaciju vjere, pri čemu se pojedinci sve više odvajaju od dogmatskih i institucionalnih zahtjeva, selektivno prihvaćajući duhovne sadržaje.

Ovaj trend prati rast pluralizma svjetonazora i sve veća prisutnost kritičnih, liberalnih i agnostičkih glasova u medijima i obrazovanju. U tom okruženju, pluralni karakter države poziva na autentičnost vjere. To znači da se težište oblikovanja vizije premješta s institucionalnih pozicija na evanđeosko nadahnuće pojedinaca, koje se očituje u služenju i svjedočenju u javnom životu (usp. Isto, br. 3). Stoga se utjecaj Crkve očituje snagom autentičnosti i relevantnosti u prostoru javnog diskursa i moralno-etičkog svjedočenja, a ne snagom zadanog položaja.

Moralni kompas i civilno društvo

Kršćanstvo će ostati ključno u artikuliranju najvažnijih etičkih pitanja našeg doba (usp. Casanova, 1994, str. 58). To se primarno odnosi na bioetičke dileme (obrana ljudskog života i dostojanstva od začeta do prirodne smrti) gdje Katolička Crkva ima najrazvijeniju i najkonzistentniju doktrinu. No, jednako je važno i promicanje socijalnog nauka Crkve (SNC), iako je Crkva u Hrvatskoj često fokusirana na identitetska pitanja, budućnost traži snažniji angažman u temama ekonomske pravедnosti, borbe protiv korupcije i zaštite radničkih prava. Hrvatska vizija budućnosti mora biti utemeljena na solidarnosti, a SNC nudi kompletan, ali nedovoljno iskorišten, model za postizanje te vizije. Ključno je da vjera djeluje kao korektiv kapitalističkog individualizma i socijalne neosjetljivosti (usp. Pontificio Consiglio della Giustizia e della Pace, 2004, br. 71).

Kroz mrežu Caritasa i drugih laičkih humanitarnih inicijativa, kršćanstvo je već temeljni nositelj socijalne skrbi u državi. U budućnosti, ova uloga postaje još važnija s obzirom na demografske izazove (skrb za starije), ekonomsku emigraciju i nove socijalne probleme. Kršćanska solidarnost mora ponuditi konkretan i sustavan odgovor na rastuće socio-ekonomske nejednakosti, ne samo milostinjom, već i sustavnim pomaganjem. Karitativni rad je *apologija* kršćanstva na djelu, neposredno svjedočenje ljubavi koje ne zahtijeva predznanje vjere, čime se kršćanski etos neizravno utiskuje u tkivo društva.

U pluralnom društvu, Crkva mora biti prostor dijaloga i tolerancije. To uključuje ekumenski dijalog s drugim kršćanskim Crkvama (posebno Pravoslavnom Crkvom), koji je ključan za stabilnost regije, ali i interreligijski dijalog s islamskom i židovskom zajednicom (usp. *Nostra Aetate*, 1965, br. 2). Hrvatski vjernici su pozvani na aktivnu ulogu u poštivanju sekularnog okvira države, ali istovremeno moraju inzistirati na obrani slobode vjerskog izražavanja i savjesti u javnom životu. Ovaj model dijaloga doprinosi zrelosti demokracije i jačanju povjerenja u cjelokupnom društvu.

Laičko-karizmatički apolostolat: aktivna snaga za novi humanizam

Najsnažniji vjesnik budućnosti Katoličke Crkve u Hrvatskoj leži u snazi karizmatičko-molitvenih zajednica i laičkih pokreta (usp. *Apostolicam Actuositatem*, 1965, br. 2). Ti pokreti nisu odmak od institucije, već su njezina životna snaga i pokretač preobrazbe (usp. *Iuvenescit Ecclesia*, br. 10). Svoju misiju temelje na unutarnjem poticaju Duha i slobodnoj volji pojedinca, vraćajući se srži vjere: pružanju izravnog i dubokog iskustva, temeljeno na osobnom susretu s Kristom, a ne na pukom kulturnom naslijeđu.

Njihova metodologija – rad u malim, formativnim zajednicama i autentično svjedočenje – ključna je za privlačenje nove generacije, jer traži iskrenost prije strukture (usp. Casanova, 1994, str. 42). Ova dinamika postavlja aktivne laike u ulogu najvažnijih evangelizatora i kulturnih prenositelja vjere, dok kler preuzima ulogu sakramentalnog i duhovnog vodstva. Njihova je misija osigurati da vjera ostane izbor življenja, a ne samo kulturna navika.

Prožimanje vizije i nada

Može li vjera još oblikovati nacionalnu viziju? Odgovor je potvrđan, ali s temeljnom promjenom poslanja u društvu.

Nacionalna vizija u budućnosti neće biti definirana isključivo konfesionalno – ona će biti rezultat pluralnog konsenzusa o temeljnim humanističkim i demokratskim vrijednostima. Kršćanstvo tu viziju može oblikovati ne nametanjem (snagom zadanog položaja), već prožimanjem (integracijom i služenjem) (usp. *Evangelii Gaudium*, 2013, br. 76). Vjera će unositi dimenziju nade, transcendentnosti, etičke odgovornosti i nepokolebljive brige za etički i humanistički društveni i politički razvoj, bez koje se društvo ne može kulturalno i kulturno razvijati, a ne samo kulturna navika.

NAJNOVIJE

- 11:40 Hrvati u Peru proslavili 1100. obljetnicu Hrvatskog Kraljevstva i 40 godina pastoralne...
- 11:36 Priopćenje o susretu vjernika župe Mostarski Gradac s biskupom Pašicom
- 11:22 Oblježena 105. obljetnica smrti sluge Božjega biskupa Mahnića
- 10:21 Biskup Martinović primio članice Regionalne uprave Klanjateljica Krvi Kristove
- 10:18 Održan adventski koncert zborova Dubrovačke biskupije
- 10:01 Krštenje petog djeteta obitelji Kajfeš
- 08:32 Predbožićni posjet povjerenstava HRK-a socijalno-karitativnoj ustanovi u Krizevcima
- 08:32 Nadbiskup Hranic krstio peto djetete obitelji Lovinčević
- 08:12 Proslavljena Nedjelja Caritasa, prva obljetnica biskupskog ređenja i podjela službe akolitata u...
- 08:07 Biskup Huzjak čestitao blagdan Hanuke

NAJAVE

Danas Sutra Ostalo --

Proslave spomendana s. Marije Jule Ivanišević i njezinih susestara – Drinskih mučenica u BiH, Hrvatskoj i Sloveniji – BiH/Hrvatska/Slovenija

65. obljetnica od stradanja pomoraca na brodu „Petar Zoranić“ - Rijeka

Proslava svetkovine sv. Ivana od Križa u Karmelu u Brezovici - Zagreb

Susret biskupa Košića s ravnateljima odgojno-obrazovnih ustanova - Sisak

Sprovod fra Franje Ninića - Tuzla

Proslava sv. Marije Krucifikse na dubrovačkim Pilama - Dubrovnik

Nadbiskup Križić kod sestara Ančela na blagdan sv. Marije Krucifikse di. Rose - Split

Svetkovina sv. Ivana od Križa u Karmelu sv. Josipa - Breznica Bakarska

Spomendan bl. Jule Ivanišević u Starom Petrovom Selu - Staro Petrovo Selo

Dani službenice Božje Marije Krucifikse Kozulic u Zagrebu - Zagreb

Adventski program „Služba riječi uz paljenje svijeća na adventskom vijencu“ - Dubrovnik

Izvedba glazbeno-scenske adaptacije djela „Božićna priča“ - Zagreb / Novska

NA KRŠĆANSKIM TEMELJIMA, U ZAJEDNIŠTVU CRKVE, HOĐOČASNICI NADE

PUTOVANJE PRAVO SVIETLA
HUMANIZACIJA I PROMICANJE NADE
I BISKUPSKA KONFERENCIJA BISKUPA I HODOČASNIKA

REPUBLIKA HRVATSKA
KATOLIČKA BISKUPSKA KONFERENCIJA
KONFERENCIJA BISKUPA I HODOČASNIKA

...veće istine: vječnog smisla koji nadilazi granice i vrijeme.

Konačno, poslanje „hrvatskog“ kršćanstva nadilazi povijest i zemlju, jer ono je žrtvoslavno svjedočenje pobjede i punine života.

Magisterij Crkve

- Drugi vatikanski sabor (1965). *Nostra aetate: Deklaracija o odnosu Crkve s nekršćanskim religijama*
- Drugi vatikanski sabor (1965). *Apostolicam Actuositatem: Dekret o apostolatu laika.*
- Franjo. (2013) *Evangelii gaudium: O navještanju Evanđelja u današnjem svijetu.*
- Kongregacija za nauk vjere (2017). *Iuvenescit Ecclesia: Pismo biskupima Katoličke Crkve o odnosu između hijerarhijskih i karizmatičkih darova u životu i poslanju Crkve.*
- Papinsko vijeće za pravdu i mir (2004). *Compendio della Dottrina Sociale della Chiesa.*

Knjige

- Casanova, J. (1994). *Public Religions in the Modern World.* Chicago: University of Chicago Press.

Članci u časopisima i zbornicima

- Sršen, A. (2014). *Katolička Crkva u Hrvatskoj na razmeđu tradicionalnosti i modernosti: novi prijepori europske stvarnosti*, u „Croatia Christiana Periodica“, 38(74), 209–224
- Škrlec, H. (2020). *Europske integracije i Katolička Crkva*, u „Bogoslovska smotra“, 90(3), 513–536.

Autor: Ante Mateša (ante.matesa@hkm.hr)

* Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

Autor objavljenog sadržaja
financijski podržava:

Agencija za elektroničke medije
Agency for Electronic Media

Krunidba i krst: Kršćanstvo kao temelj hrvatske državnosti (1/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante

Mateša donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

Glagoljica: Pismo koje je čuvalo vjeru i narod (2/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante

Mateša donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

Katoličanstvo kao identitet naroda kroz stoljeća (3/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice

Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante Mateša donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

Doprinos Katoličke Crkve obrazovanju i kulturi u Hrvatskoj (4/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i

drustvo, povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante Matela donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

IKKA

Pojedinci vjere i njihov doprinos oblikovanju identiteta hrvatskog naroda (5/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante Matela donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

IKKA

Alojzije Stepinac: Predstavnik patnje naroda i njegovih nadanja (6/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante Matela donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

IKKA

Uloga diplomacije Crkve u borbi za neovisnost Hrvatske (7/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante Matela donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

IKKA

Hrvatsko katoličanstvo danas: Između tradicionalizma i suvremenih izazova (8/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante Matela donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

IKKA

PODIJELI ČLANAK

autentičnost bioetika budućnost Caritas demografija Društvo duhovnost Hrvatski Caritas identitet individualizam kazimatske zajednice u Crkvi krunidba kršćanska solidarnost međugeneracijski dijalog neovisnost nasla

PROČITAJTE VIŠE

13.12.2025. / 16:28
Zagreb: Održan 23. humanitarno-promotivni događaj s prodajom božićnih drvaca

11.12.2025. / 18:53
Završetak međunarodnog skupa o identitetu katoličke škole: filozofski, pastoralni i eklesioško-teološki naglasci

11.12.2025. / 17:04
Hrvatski Caritas poziva na središnji promotivno-humanitarni događaj programa „Za 1000 radosti“

✉ Pošaljite nam prijedlog za vijest ili najavu događaja.

Budi dio naše mreže

Daljeje knjižne vijesti u medijima samo uz prethodno odobrenje izdavača.
Sva prava pridržana © 2018 - 2025 Hrvatska katolička mreža

